

Badevann og “kjøttetende” bakterier

Vi legger bak oss en sommer som mange vil mene har vært den fineste på lenge med hensyn til rekreasjon og bading. Avisene kunne fortelle oss at mange valgte å bli i Norge for å nyte det fine været i rekordhøye temperaturer, fremfor å søke varme i sydlige strøk. Men badesesongen i år har også vært preget av overskrifter om “kjøttetende” bakterier i badevannet. Bakteriene som stod bak overskriftene var Vibrio- og Shewanella-bakteriene. Folkehelseinstituttet advarte mot vibriobakterier og smittefare i Oslofjorden og langs kysten av Telemark og Sørlandet. Det ble registrert syv alvorlige tilfeller av sårinfeksjon som skyldtes bakteriesmitte i sjøvann, i tillegg ble det rapportert om flere mildere tilfeller av sår- og øregangsinfeksjoner. Bak det som var en fantastisk badesesong for mange i Norge, var det altså en økt risiko for helseskade. Årsaken var, til nå, to relativt ukjente typer bakterier. Hvorfor ble de en trussel denne sommeren, og hvorfor er de farlige?

Vibriobakterier finnes i brakk- og saltvann, særlig i subtropiske og tropiske områder. Enkelte arter, som Vibrio parahaemolyticus og Vibrio vulnificus, kan forårsake alvorlige sårinfeksjoner ved bading i kystområder med høye vann-temperaturer. Shewanella er en bakterie som på samme måte som Vibrio finnes i sjøvann og kan smitte til badende ved vedvarende høye sjøtemperaturer. Tidligere har dette vært en lite aktuell problemstilling i Norge da temperaturene sjelden har vært over 20 grader over tid. Men, på grunn av langvarig varmt vær mange steder var bade-temperaturer i sommer i en lengre periode høyere enn vanlig.

Felles for de ulike vibrio- og shewanellabakteriene er at sykdom kan oppstå når bakterien kommer inn i et åpent sår under bading. Spesielt

personer med kronisk leversvikt, påvist immunsvikt eller hemokromatose (en tilstand som gir unormalt høye jernkonsentrasjoner i kroppen) kan utvikle alvorlig sykdom med blodforgiftning, men også friske personer uten underliggende sykdom kan utvikle sykdom. Bakteriene kan også finnes i infisert sjømat, vanligvis rå østers. Sykdomsbildet kan variere fra lettere øregangsinfeksjon, rosen og sårinfeksjon, til mer alvorlig sykdom som blodforgiftning. De som i sommer badet i utsatte områder og som hadde hudsår, ble rådet til å dekke disse med heldekkende, vanntett plaster ved høy vanntemperatur. Dette er spesielt viktig for personer med immunsviktsykdommer. Dersom det ikke er mulig å dekke til sår bør bading unngås.

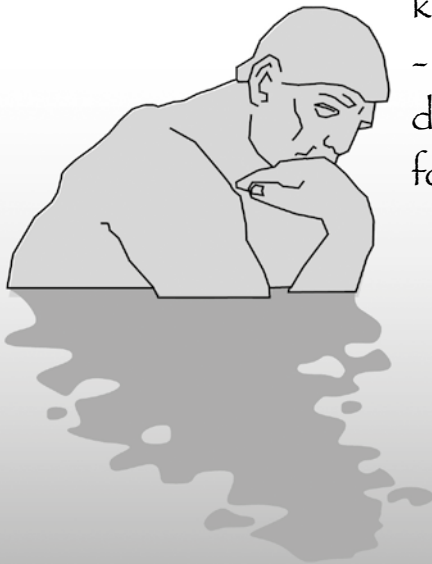
Overvåking av badestrender utføres av mange kommuner, som blant annet vurderer forekomsten av bakterier som kan indikere forurensning fra tarmen til mennesker eller dyr. Dette er likevel ikke et tiltak som alene kan «friskmelde» en badestrand. Vibrio- og shewanellabakteriene er bakterier som forekommer naturlig i vannet, i motsetning til fekal forurensning som må tilføres, og som kan øke i antall når forholdene ligger til rette for det. Forekomst av slike bakterier vil ikke avdekkes ved analyser av indikatorbakterier. Mulig forekomst av Vibrio- og Shewanellabakterier må derfor vurderes ut ifra forhold som vanntemperatur og salinitet. Dette gjør det vanskelig å gi råd om baderestriksjoner ved enkelte badestrender og friskmelde andre. Uansett, årets badesesong tydeliggjorde behovet for en meldeplikt for bakterieinfeksjoner av denne type. Dette vil gi en oversikt over hyppigheten av bakteriesmitte via badevann. Det europeiske smittevernsenteret ECDC overvåker hver sommer indikatorer som kan påvirke vekst

av vibriobakterier i kystområder i bl.a. Skagerak og Østersjøen og legger ut kart som viser risiko for forekomst av vibriobakterier i disse områdene.

Denne sommeren viste tydelig at endringer i temperatur og værforhold kan medføre nye utfordringer for vannmiljøet. Organismer som lever i vann vil naturlig nok reagere på variasjoner i vanntemperaturen, ettersom dette er en av

de viktigste miljøfaktorene som påvirker livet i vann. Vi vet at det kommer flere varme somre i tiden fremover, og det er viktig at overvåkingen av vannkvalitet fanger opp slike uønskede – men likevel naturlige og uunngåelige – endringer i badevannet.

Norsk Vannforening

«Dette er den riktige, den kraftige sommer:
- Den slipper regn når det trengs, men den har forkjærlighet for solskinn.»

- Nils Kjær

Design, Petter Wang